

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Osobnost zdravotnického pracovníka, psychologie zdravotnického prostředí - prezentace

Autor materiálu: Mgr. Ilona Bláhová

Datum (období) vytvoření: 23. 3. 2013

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Psychologie a komunikace,
3. ročník

Sada: PS9

Číslo DUM: 07

Tematická oblast: Sociální komunikace ve zdravotnictví a zdravotnická psychologie

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 15. 4. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Ilona Bláhová

Třída: ZDA 3.A

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Výuková elektronická prezentace OSOBNOST ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA, PSYCHOLOGIE ZDRAVOTNICKÉHO PROSTŘEDÍ, slouží jako podpůrná a názorná pomůcka k výkladu učitele. Opakovací úlohy v úvodu prezentace umožňují navázat a propojit nové informace s předcházejícím učivem psychologie. Prezentace výstižně a názorně zachycuje nejdůležitější momenty výkladu, které si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**OSOBNOST ZDRAVOTNICKÉHO
PRACOVNÍKA, PSYCHOLOGIE
ZDRAVOTNICKÉHO PROSTŘEDÍ**

Opakování

Definujte pojem osobnost.

Vyjmenujte determinanty vzniku osobnosti.

Charakterizujte strukturu/vlastnosti osobnosti.

Definujte pojem osobnost.

Definice:

„Osobnost je individuální relativně stabilní systém, komplex vzájemně propojených psychických a somatických funkcí, které determinují prožívání, uvažování a chování jedince a z toho vyplývající jeho vztah s prostředím.“

Vyjmenujte determinanty vzniku osobnosti.

Determinanty osobnosti=činitelé osobnost ovlivňující

A/ VNĚJŠÍ

- prostředí, rodina, přátelé, škola, práce
- uplatnění socializace!!

B/VNITŘNÍ

- dědičná výbava, genová výbava
- vrozená výbava -prenatální vývoj
- konstituční výbava- temperament

Charakterizujte strukturu osobnosti.

OSOBNOST ZDRAVOTNÍKA

PACIENT

Pacient=nemocný=„ne-mocný“

**„nemůže“ (nezvládá) to, co člověk
ve zdravém stavu**

pacient má právo se chovat JINAK

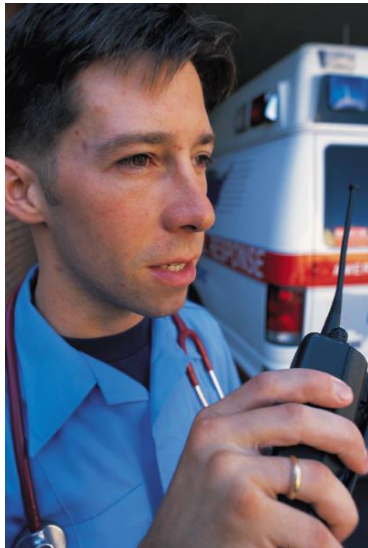
**zdravotník musí nemocné respektovat
a vhodně je vést**

VLASTNOSTI ZDRAVOTNÍKA

Tvůrčí přístup

- Řešení problémů
- Přizpůsobivost
- Individuální přístup

Kritika a sebekritika

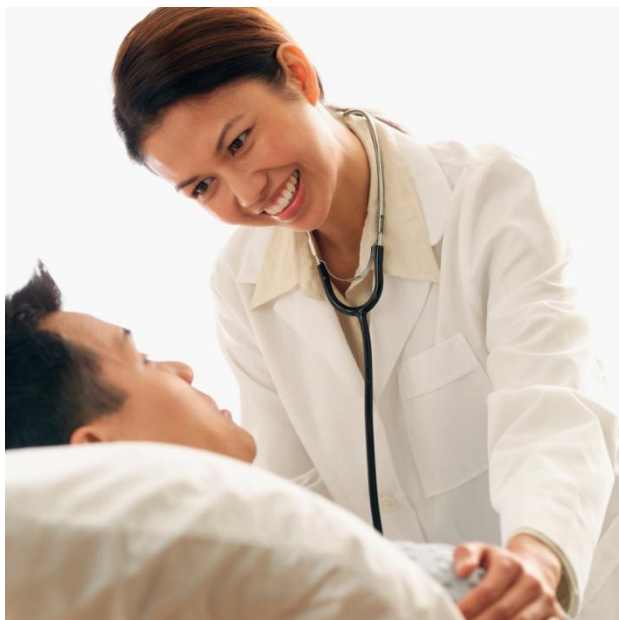
- Podání i přijetí kritiky vhodnou formou
- Cílem je kvalita péče a profesionální růst

VLASTNOSTI ZDRAVOTNÍKA

Schopnost empatie

- Vcítění se do vnitřního světa druhých
- Porozumění problémům

Slušné chování, vhodné vystupování

- Trpělivost
- Umění se ovládat
- Smysl pro humor
- Přiměřený optimismus

VLASTNOSTI ZDRAVOTNÍKA

Temperament

- Zařazení zdravotníka podle temperamentové typologie

Hodnotová orientace, humánní přístup

- Práce s člověkem
- Potřeba pomoci

Předpoklady profesionality

- Kolektivní orientace
  - Univerzalizmus
- Emocionální neutralita

Kolektivní orientace

- Orientace na potřeby a zájmy pacientů
- Zamýšlet se nad tím : **„Co chce a potřebuje nemocný a jak mu můžu co nejúčinněji pomoci.“**

Univerzalizmus

- Schopnost zaujmout svou roli vůči všem pacientům, bez ohledu na svůj osobní postoj k nim

➔ Nedělat rozdíly

Emocionální neutralita

- Schopnost podřídit emoce rozumové kontrole
    ➔ ochrana
    ALE!! Neznamená to, že zdravotník bude necitlivý a cynický
- Schopnost pracovat i v situacích velkého tlaku

Profesionální chování zdravotníka

a) Př. expresivního chování

Nepříjemný
vjem

Negativní
emoce,
prožitky

Projev chování
odpovídá
tomu, co cítíme

b) Př. adaptivního chování

Nepříjemný
vjem

Negativní
emoce, prožitky

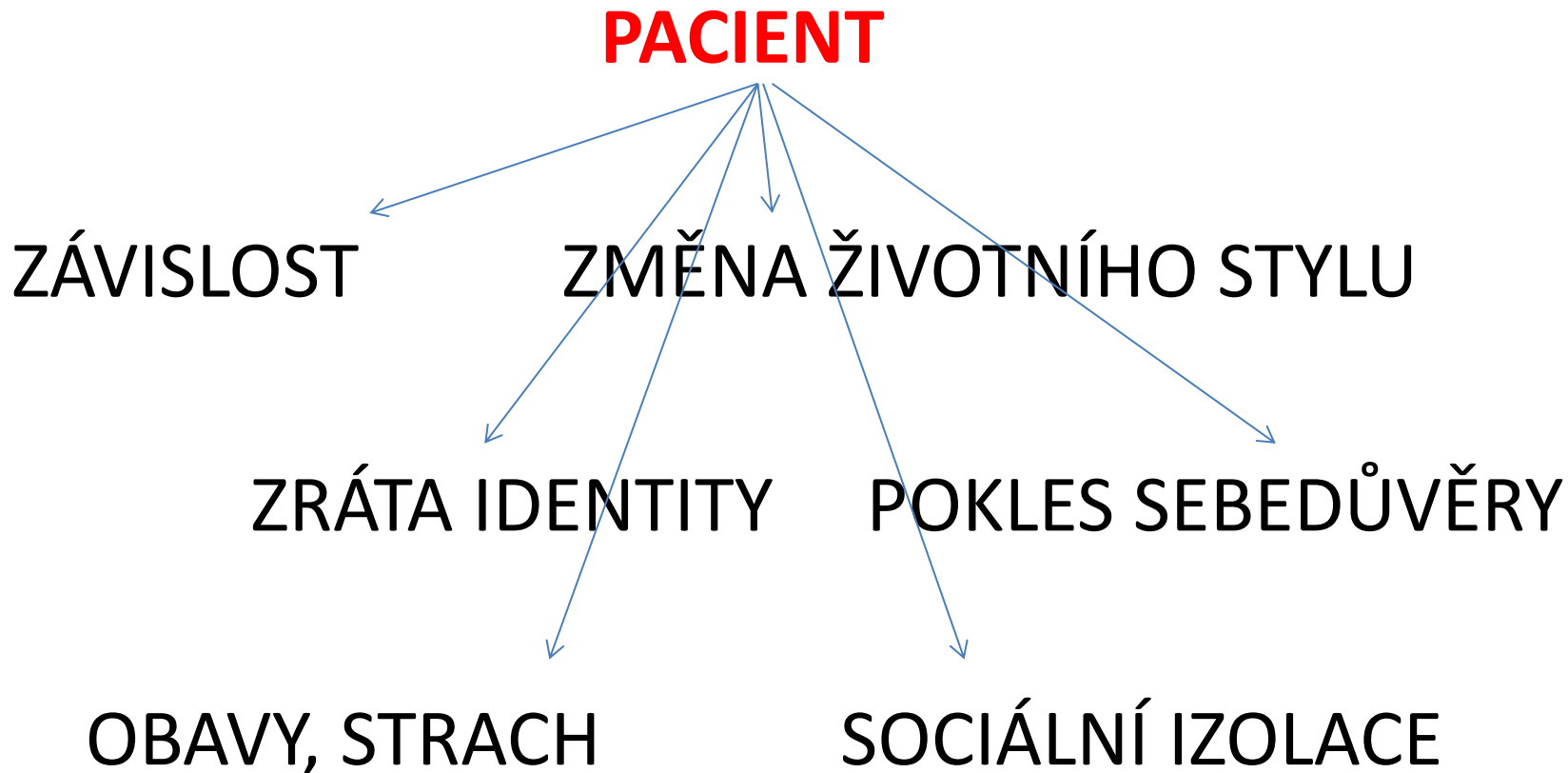
Projev chování
neodpovídá
prožívání

Dovednostní předpoklady zdravotníka

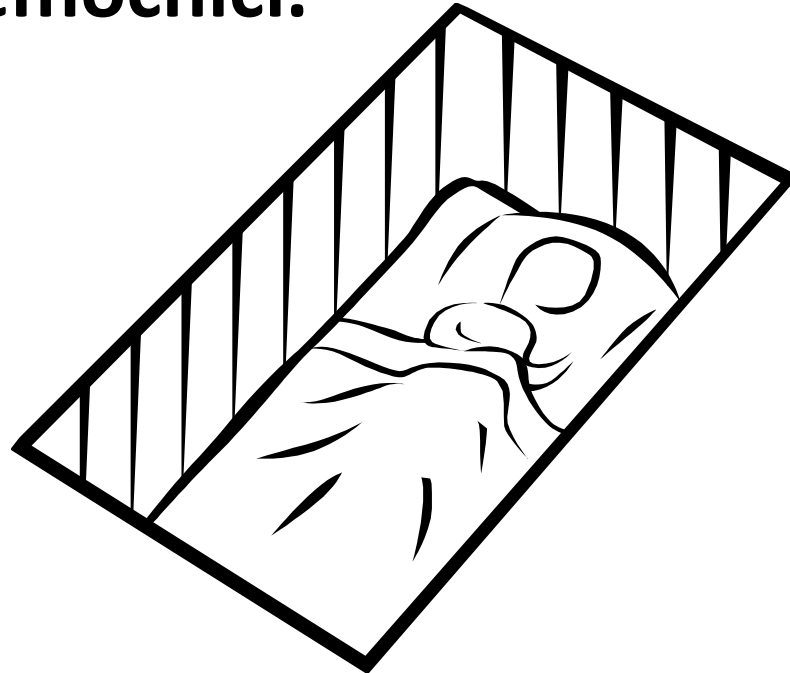
Psychologie zdravotnického prostředí „Pacient v nemocnici“

Hospitalismus

Definice:

„Soubor změn chování, ke kterým dochází v důsledku špatného přizpůsobení se delšímu pobytu v nemocnici.“

Prožívání nemoci - fáze

A/ PREMEDICINSKÁ FÁZE

- počáteční příznaky
- samoléčba

B/ POPLACHOVÁ FÁZE

- pracovní neschopnost
- změna způsobu života
- obavy, strach

C/ AKTIVNÍ ADAPTACE

- přijetí nemoci
- úsilí se uzdravit X pasivní adaptace

Prožívání nemoci- fáze

D/DEKOMPENZACE

- fáze psychického selhání
- netrpělivost, popudivost, konfliktnost

E/REZIGNACE

- vyčerpání, smíření se
- uzavření se, konec boje s nemocí

Postoj pacienta k nemoci

- Normální postoj
- Bagatelizace
- Heroismus
- Repudiační postoj
- Nosofobní postoj
- Nosofilní postoj
- Hypochondrismus
- Účelový postoj
- Agravace
- Simulace
- Disimulace

Opakovací otázky

Jaké osobnostní vlastnosti jsou vhodné pro výkon profese zdravotnického pracovníka?

Vysvětlete rozdíl mezi expresivním a adaptivním chováním.

Jaké dovednostní předpoklady by měl mít zdravotnický pracovník?

Co je to hospitalismus?

Popište fáze prožívání nemoci pacientem.

Uveďte a vysvětlete druhy postojů pacienta k nemoci.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Použité zdroje I.

- VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*.1.vyd. Karolinum: Praha,2004.ISBN 80-246—0841-3., s.356
- HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie*.5.vyd.Portál: Praha,2009.ISBN 970-80-7367-639-1.,s.166
- JANÁČKOVÁ, L. *Základy zdravotnické psychologie*. 1.vyd.Triton:Praha,2008.ISBN 978-80-7387-179-6.,s.99
- BARTOŠÍKOVÁ, I., JIČÍNSKÝ, V., JOBÁNKOVÁ, M., KVAPILOVÁ, J. *Kapitoly z psychologie pro zdravotnické pracovníky*. 1.vyd. Brno: IDVPZ, 2000. 203 s. ISBN 80-7013-288-4

Použité zdroje II.

- JANÁČKOVÁ, L. *Bolest a její zvládnání*. 1.vyd.Portál:Praha, 2007.ISBN 80-7367-210-2. 191s.
- VYMĚTAL, J., a kol. *Speciální psychoterapie*. 2.přep.vyd.Grada:Prha, 2007.ISBN 978-80-247-1315-1. 400s.
- VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. 3přep.vyd.Portál:Praha,2003. ISBN 80-7178-740-X. 397s.
- ČECHOVÁ, V., ROZSYPALOVÁ, M. *Obecná psychologie*. 2.vyd.IDVZP:Brno, 1994. ISBN 80-7013-185-3.,105s

Použité zdroje III.

- Všechny obrázky použité v prezentaci jsou kliparty Microsoft Office on-line
<http://office.microsoft.com>
- Všechna schémata: vlastní zdroj